

გამოსავალი ყოველთვის არის, მთავარია, მივაბნოთ მას!

ლოიდ ქარავა

მთავარი რედაქტორი,
ბიზნესის ადმინისტრირების
დოქტორი, პროფესორი.
ელ.ფოსტა: loidk@yahoo.com

ჩემთვის, როგორც რედაქტორისთვის, მეტად სასიამოვნოა ის ფაქტი, რომ ჟურნალს საკმაოდ ბევრი ადამიანი კითხულობს, და მათი რიცხვი ჩქარი ტემპით იზრდება. ამას ადასტურებს შემომსვლელთა მრიცხველი ჩვენს განახლებულ ვებგვერდზე, საიდანაც ჩანს, რომ უკვე ყველა კონტინენტზე ათასობით მკითხველი გვყავს.

სანამ ძირითად სათქმელს ვიტყვოდე, მინდა მკითხველს ვაუწყო, რომ ჩვენი ჟურნალის სარედაქციო საბჭოს წევრი, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი სოლომონ პავლიაშვილი არჩეულია საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ნამდვილ წევრად. ვულოცავთ ბატონ სოლომონს ამ დიდ სამეცნიერო წოდებას და კვლავაც წარმატებებს ვუსურვებთ პირად, სამეცნიერო და საზოგადოებრივ საქმიანობაში.

პრობლემა, რომელსაც დღეს მინდა შევეხო, არ არის ლოკალური ხასიათის, არც რეგიონული, და ან ერთი ქვეყნის მასშტაბის. ვინაიდან ჟურნალი საერთაშორისოა, მეც შევეცდები საერთაშორისო, პლანეტარულ, გლობალურ საკითხებზე გავამახვილო ყურადღება. რა თქმა უნდა, მე არ მაქვს პრეტენზია, რომ აღნიშნული საკითხები რედაქტორის გვერდზე ერთი კალმის მოსმით გადავწყვიტო, მაგრამ შევეცდები, კონტურები მაინც გამოვსახო და სტრატეგიული მიმართულებების თუნდაც ერთი შტრიხი გამოვყო, საკითხი მაინც დავსვა...

ზოგადად, პრობლემები ყოველთვის იყო და იქნება, მაგრამ ადამიანები იმიტომ სწავლობენ და შრომობენ, რომ ეს პრობლემები დაძლიონ, რათა მეტ-ნაკლებად ჰარმონიული გახდეს ცხოვრება. ხანდახან გვეჩვენება, რომ პრობლემა დაუძლეველია, უიმედოა გვძლევს ხოლმე და შუა გზაზე მივატოვებთ საქმეს. თუმცა, **გამოსავალი ყოველთვის არის, მთავარია, მივაბნოთ მას!**

და მაინც, რისი თქმა მინდა დღეს, რატომ ჩავთვალე მიმემართა მკითხველისათვის?

კაცობრიობა უხსოვარი დროიდან ვითარდება. თავიდან ეს პროცესი ნელა მიმდინარეობდა. როცა ადამიანმა მეტყველება დაიწყო, ტემპი ცოტათი აჩქარდა, მაგრამ ეს აჩქარებაც იმდენად ნელი იყო, რომ მაშინდელი თაობები ამას ვერც ამჩნევდნენ. შემდეგ შემოიღეს დამწერლობა, რამაც კიდევ უფრო დააჩქარა საზოგადოების განვითარება. მას მოჰყვა ბეჭდვა, ანუ შესაძლებელი გახდა ინფორმაციის ტირაჟირება და შესაბამისად, საზოგადოების განვითარება უფრო მეტი ტემპით დააჩქარა. მერე მოდის ტელეგრაფი, ტელეფონი, რადიო, ტელევიზია და კომპიუტერი. ამ უკანასკნელს მოჰყვა ინტერნეტი და განვითარება უფრო და უფრო დაჩქარებული ტემპით წინ მიდის, და სანამდე მიიყვანს საზოგადოებას, ესეც არავინ იცის...

2020 წელი პლანეტის მაცხოვრებელთათვის გახდა დამაფიქრებელი იმ თვალსაზრისით, რომ თურმე, ერთ მშვენიერ დღეს, „COVID-19“-მა ყველას შეიძლება მიაკითხოს და იმ ქვეყნადაც კი გაისტუმროს. ამან მოაზროვნე საზოგადოება დააფიქრა და გაჩნდა საფუძვლიანი კითხვები: სწორად ვითარდება თუ არა საზოგადოება? პასუხი არც თუ ისე მარტივია, მაგრამ დავსვამ კითხვებს, რომელიც არაერთხელ დაუსვამთ მეცნიერ-მკვლევარებს და საკუთარი თვალთახედვაც დაუფიქსირებიათ:

საით მიდის კაცობრიობა?

ადამიანი ხომ „ჰომო საპიენსია“ - გონიერი ადამიანი. მართლაც, რამდენი რამ შესძლო ადამიანის გონებამ ტექნოლოგიური მიღწევების სახით, რის გამოც „მსოფლიო დაპატარავდა“, მაგრამ ამავე დროს, შეინიშნება მეტად დამაფიქრებელი ტენდენციები:

- ადამიანთა მცირე ჯგუფებმა „შექმნეს“

THE NEW ECONOMIST / ახალი ეკონომისტი

უზარმაზარი ფინანსური იმპერიები, იმდენი კაპიტალი, რომელსაც ვერ იყენებენ ფაქტობრივად. უფრო მეტიც, ხშირად შეიძლება საზოგადოების საზიანოდაც გამოიყენონ. უმეტეს შემთხვევაში, ეს ფინანსურად მდიდარი ადამიანები არ გამოირჩევიან ნიჭიერებითა და გონიერებით. ისინი მხოლოდ მომხვეჭელობით არიან დაკავებულნი, რამაც შეიძლება ავადმყოფურ მდგომარეობამდეც მიიყვანოს ადამიანი*, ბევრს მემკვიდრეობით აქვთ მიღებული დიდი ქონება და თავის გავლენებს სხვის დასამორჩილებლადაც იყენებს**.

- ხშირად, შესაძლოა, მდიდარი ადამიანების გამდიდრების წყარო სახელმწიფო ბიუჯეტიდან მოპარული ფულია, ან ჩინოვნიკების მოსყიდვით მიღებული პრივილეგიების „წყალობა“ (მაგ., საბიუჯეტო გადასახადისგან გათავისუფლება, სახელმწიფო ტენდერებში დაუმსახურებელი „გამარჯვება“ და ა. შ.), ან სხვა არალეგალური გზით მიღებული შემოსავალი. (ეს არაა მხოლოდ საქართველოს პრობლემა, არამედ, ეკონომიკურად მაღალგანვითარებული სახელმწიფოს „ავადმყოფობა“ პირველ რიგში). ასეთი ფულის გადამალვის „საწყობი“ გახდა ე. წ. „ოფშორული ზონები“, სადაც დაღუპილია ათეულობით ტრილიონი აშშ დოლარი. ამ დროს მსოფლიოს მოსახლეობის ნახევარი შიმშილობს, პირდაპირი გაგებით.

- ვფიქრობ, საგანგაშოა მსოფლიოში მიმდინარე ტენდენცია, სადაც მდიდარი ადამიანები ხელისუფლებაში მიიღებიან, რათა კიდევ უფრო მეტი კაპიტალი დააგროვონ და სხვადასხვა ფორმით გადამალონ. ეს შეიძლება იყოს საქველმოქმედო ფონდიც. ხშირია ფსევდოუცხოური ინვესტიციები, როცა უცხოელის სახელით თვითონ აკეთებენ ინვესტიციებს საკუთარ ქვეყანაში და გაუგონარ შეღავათებს იღებენ სახელმწიფოსგან.

- ხშირად ეს მდიდარი ადამიანები ქველმოქმედებად გვევლინებიან. თავიანთ ქონებას გადასცემენ საქველმოქმედო ფონდს, რომელსაც

თავისივე ოჯახი ან მის მორჩილებაში მყოფი ადამიანი მართავს. საკითხავია, რამდენად საქველმოქმედოა ამ ფონდების საქმიანობა. როგორც წესი, ისინი აფინანსებენ ზოგადად პოპულარულ ობიექტებს (ეკლესია, კულტურის ძეგლი) ან სუბიექტებს (მსახიობები, მომღერლები, მწერლები). ამ დროს ჭმარით მეცნიერთა დიდი ნაწილი შიმშილობს ან შიმშილის ზღვარზეა. ამ უკანასკნელთა კი შესწევთ რეალურად გადაჭრან პრობლემები.

- რა თქა უნდა, მდიდართა შორის არიან პატიოსანი გზით გამდიდრებული ადამიანები, მაგრამ ძალიან ხშირად, მათ არ გააჩნიათ მაღალი ინტელექტი. მათ იციან მხოლოდ „ფულის კეთება“. ამ ადამიანებს არ შესწევთ უნარი საზოგადოებას რომ უკარნახონ, რა გააკეთონ და რა - არა. მაგრამ მსოფლიოში ნამოვიდა ტენდენცია, რომ რაკი ფული აქვთ, და თანაც ძალიან ბევრი, რის წყალობითაც მიჩვეულნი არიან მბრძანებლობა, უკვე ხელისუფლებაში მოდიან. თუმცა, ისიც არ იციან, რომ ბიზნესის მართვა და სახელმწიფოს მართვა, ეს სრულიად განსხვავებული საქმიანობაა. უფრო მეტიც, ცნობილი ამერიკელი ბიზნესმენი ქალი ლილიან ვერნონი (Lillian Vernon) 35 წლიანი წარმატებული სამენარმეო საქმიანობის შემდეგ მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ მოქმედი საწარმოს მართვა და მენარმეობა სხვადასხვა საქმეა***.

როგორც ვხედავთ, პრობლემები აღურიცხავია, რომელიც მასშტაბურია და არა ლოკალური, ხოლო ჩემს მიერ ჩამოთვლილი მხოლოდ მცირე დია ურიცხვთა შორის. ვისურვებდი, ამ და მსგავს პრობლემებზეც უფრო მეტი სამეცნიერო სტატია მიმეღო ჩვენი ჟურნალისთვის. მაინც ოპტიმისტურად დავასრულებ დღევანდელ სათქმელს: **გამოსავალი ყოველთვის არის, მთავარია, მივაგნოთ მას!**

წარმატებებს გისურვებთ ჩემო მკითხველო!
ღმერთი გფარავდეთ თქვენ და
სრულიად საქართველოს!
31.03.2021

* 2007-2008 წლების გლობალური ფინანსური კრიზისის დროს აშშ-ში ერთ-ერთი ბიზნესმენის აქტივების აქციათა ფასი 7 მილიარდიდან 3,5 მილიარდ აშშ დოლარამდე დაეცა. ამ ადამიანის გონებაც იმდენად დაეცა, რომ მატარებელს ჩაუვარდა და ასე მოკლა თავი.

** ესეც აშშ-ში მოხდა: ერთ-ერთი მილიარდერის ერთ-ერთი მემკვიდრე, რომელმაც მემკვიდრეობით მიიღო უზარმაზარი ფული და ქონება, ხოლო გონიერებით ვერ იყო მთლად სრულყოფილი, ეგონა ყველაფრის უფლება ჰქონდა და ადამიანებს ისე ექცეოდა, როგორც მონებს. ამით შელახა ადამიანთა ღირსება და პრინციპულმა ადამიანებმა არ გააკეთეს ის, რის გაკეთებასაც ის ითხოვდა. მან ეს ვერ აიტანა და მოკლა „არდამჯერე“ ადამიანი, რიც გამოც ის გაასამართლეს, ციხეში ჩასვეს და იქვე გარდაიცვალა.

*** ლ. ქარჩავა, გამოჩენილ ბიზნესმენტა სამენარმეო ცხოვრებიდან, ლოი, თბ., 2006, გვ. 193.